

เกียรติภูมิของอาชีพ ใน เขต เมือง

นางสาววชิรา วิชยานุวัติ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-568-780-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013873

I17514964

Occupational Prestige in Thai Urban Areas

Miss Wachira Wichayanuwate

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-568-780-4

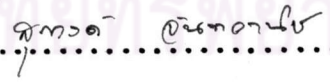
หัวข้อวิทยานิพนธ์ เกียรติภูมิของอาชีพใน เขต เมือง
โดย นางสาวชिरา วิชาญวัตติ
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชาญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา คุวินทร์พันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ)

วิชา วิทยานวัตติ : เกียรติภูมิของอาชีพในเขตเมือง (OCCUPATIONAL PRESTIGE IN THAI URBAN AREAS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุภาวค์ จันทวานิช, 220 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการจัดช่วงชั้นทางสังคมในเขตเมือง โดยใช้ เกียรติภูมิของอาชีพ เป็นเกณฑ์ในการวัด ในการศึกษาครั้งนี้มีอาชีพที่ใช้ศึกษาจำนวน 89 อาชีพ และมีกลุ่ม ตัวอย่าง 357 คน เมื่อได้รับค่าเกียรติภูมิในเขตเมืองแล้ว ก็จะนำค่าเกียรติภูมิที่ได้นี้ไป เปรียบเทียบกับ งานวิจัยของไทรแมนที่ทำไว้เป็นมาตรฐานสากล เพื่อดูว่าจะมีความสอดคล้องหรือแตกต่างกัน

ผลการศึกษาวเคราะห์สรุปได้ว่า คนไทยในเขตเมืองให้ค่าเกียรติภูมิต่ำแก่อาชีพแพทย์ฯ ส่วนอาชีพที่ได้คะแนนเกียรติภูมิต่ำที่สุดคือ หญิงบริการ โดยผู้ตอบได้ให้เหตุผลแก่อาชีพที่ได้คะแนนสูงสุด คือ มีเกียรติ ต้องรับผิดชอบสูง ใช้สมอง, ความคิดสร้างสรรค์ เสียสละและมีรายได้ดี ส่วนเหตุผล ในการให้คะแนนต่ำสุดคือ สังคมรังเกียจ ไม่ต้องใช้ความรู้ มีรายได้น้อยไม่ก้าวหน้าและไม่มั่นคง

เมื่อนำค่าเกียรติภูมิของเขตเมืองนี้ไป เปรียบเทียบกับค่าเกียรติภูมิมาตรฐานสากลของไทรแมน แล้วก็พบว่า มีค่าเกียรติภูมิที่ไม่แตกต่างกัน 19 อาชีพ คือ 1. ไทร ห่มอดู 2. นักกีฬาอาชีพ 3. ข้าราชการ- การระดับกลาง 4. พนักงานคุมเครื่องคำนวณ 5. คนรับใช้ 6. ช่างแต่งผม 7. ผู้ให้บริการความปลอดภัย 8. เกษตรกรที่ถือครองที่ดินขนาดกลาง 10-40 ไร่ 9. ผู้เช่านา 10. ผู้ทำงานป่าไม้ 11. ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ โลหะ 12. ช่างปฏิบัติงานด้านเคมี 13. ผู้ทำงานโรงงาน 14. ช่างเหล็ก 15. ช่างปรับเครื่องจักร 16. ช่างก่ออิฐ 17. ช่างยนต์ 18. นายร้อย-นายพันตำรวจ 19. คณบดี อาชีพที่นอกเหนือจากนี้เป็นอาชีพที่ ไม่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทั้งที่มีคะแนนสูงกว่ามาตรฐานสากลและต่ำกว่ามาตรฐานสากล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา สังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.ดร. สุภาวค์ จันทวานิช

WACHIRA WICHAYANUWATE : OCCUPATIONAL PRESTIGE IN THAI URBAN AREAS

THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. SUPANG CHANTAVANICH, Doctorat en sociologie,

220 PP.

This research aimed at studying Thai social stratification in urban areas by using the prestige scores of occupations. Eighty-nine occupations were given scores by a sampling of three hundred and fifty-seven urban dwellers. After having the prestige scores, the researcher compared them with Treiman's Standard International Occupational Prestige Scale.

The result of the analysis was that urban thais gave the highest prestige score to doctor. The second was minister. The third was ambassador. The lowest score was masseuse and bar partner. Reasons given for the highest score were prestige, responsibility, ability, creativity and devotion. Helpfulness and good income were also emphasized. The reasons for the lowest score were : no recognition, lack of knowledge, unstability and low income,

When we compared the Thai prestige scores with Treiman's international standard scores, we found that scores in nineteen occupations were not significantly different from Treiman's scores : they are fortune-teller, professional athlet, middle civil servant, computer operator, servant, hairdresser, protective service worker, farmer with medium size tenure, tenant farmer, logger, metal processer, food and beverage processer, blacksmith, machinery fitter, bricklayer, carpenter, power station operator, lieutenant-colonel police, and people live off inheritance income. The scores of other professions were significantly different from Treiman's scores.

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา.....สังคมวิทยา
ปีการศึกษา.....2531

ลายมือชื่อผู้พิมพ์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....สมรส อินทอนันต์

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัย มีความซาบซึ้งในเกียรติคุณของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวงศ์ จันทวานิช เป็นอย่างมาก ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้คำปรึกษาที่ดีแก่ ผู้วิจัยตลอดมา จนได้รับความสำเร็จในครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง และนอกเหนือจากนี้ก็ยังได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา คุวินทร์พันธุ์ ที่ได้คำแนะนำที่ติดต่อกันวิจัยชิ้นนี้ รวมทั้ง ศาสตราจารย์ ดร.พัทยา สายชู อาจารย์นิทัศน์ อีระวิทย์ ที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องอาชีพ จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอน้อมกราบขอบพระคุณ คุณแม่ ที่เป็นผู้สนับสนุนและให้กำลังใจทุกด้าน จนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จ และขอขอบคุณบุคคลทุกท่านที่มีส่วนในความสำเร็จการศึกษา แต่มิได้กล่าวไว้ ณ ที่นี้ด้วย

วชิรา วิชยานุวัตติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
รายการตารางประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำและระเบียบวิธีวิจัย.....	1
ประเด็นปัญหาการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์.....	4
แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	4
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	18
ขอบเขตในการวิจัย.....	19
วิธีการศึกษาและวิจัย.....	22
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากงานวิจัย.....	27
2 การจำแนกอาชีพและเกียรติภูมิของอาชีพ.....	29
คะแนนเกียรติภูมิของอาชีพ.....	52
สรุป.....	59
3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
อาชีพที่ได้รับค่าเกียรติภูมิสูงสุด-ต่ำสุด.....	76
การจัดช่วงชั้นทางอาชีพในเขตเมือง.....	88
สรุป.....	98
4 การศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรฐานสากลของเกียรติภูมิของอาชีพ.....	
ช่องโพรแมน.....	99

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ เปรียบเทียบ เกียรติภูมิของอาชีพที่ไม่สอดคล้องกัน.....	126
สรุป.....	128
5 สรุปและข้อ เสนอแนะ.....	131
ข้อ เสนอแนะ.....	134
บรรณานุกรม.....	135
ภาคผนวก.....	139
ก.....	140
ข.....	146
ค.....	166
ง.....	214
ประวัติผู้เขียน.....	220

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การจำแนกออาชีพ เปรียบ เทียบระหว่างของโทรแมนกับองค์การ แรงงานระหว่างประเทศ.....	32
2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามเมืองต่าง ๆ	60
3 ร้อยละและจำนวนของผู้ตอบจำแนกตามเพศ อายุ และการศึกษา.....	61
4 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามอาชีพ.....	62
5 ร้อยละของผู้ตอบที่อ่านหนังสือพิมพ์และดูโทรทัศน์จำแนกตาม จำนวนครั้ง/สัปดาห์.....	63
6 ค่าเฉลี่ยของคะแนน เกียรติภูมิ จำแนกตามกลุ่มอาชีพ.....	68
7 เปรียบ เทียบอาชีพที่ได้ค่า เกียรติภูมิสูงสุดกับค่าสุดจำแนกตามกลุ่มอาชีพ.....	69
8 ค่า เกียรติภูมิของอาชีพ เรียงลำดับค่าคะแนนสูงสุด ไปจนถึงค่าสุด.....	70
9 ร้อยละของการให้เหตุผล ในการเลือกอาชีพต่าง ๆ ที่ให้คะแนนสูงสุด.....	74
10 ร้อยละของการให้เหตุผล ในการเลือกอาชีพที่ให้คะแนนค่าสุด.....	75
11 การ เปรียบ เทียบการให้เหตุผลของการ เลือกอาชีพที่ให้ค่า เกียรติภูมิ ต่ำสุดกับสูงสุด.....	76
12 ร้อยละของคุณสมบัติผู้ตอบที่เลือกอาชีพแพทย์ รัฐมนตรี ชูต สูงสุด เป็นอันดับหนึ่ง.....	79
13 ร้อยละของคุณสมบัติผู้ตอบที่เลือกอาชีพกระบี่ารถ พนักงานบริการ หญิงบริการ เป็นอาชีพค่าสุด.....	82
14 ค่า เฉลี่ยของคะแนน เกียรติภูมิที่ให้แก่อชีพสูงสุด-ต่ำสุด จำแนกตามเพศ....	83
15 ค่า เฉลี่ยของคะแนน เกียรติภูมิของอาชีพที่ให้แก่อชีพสูง-ต่ำสุด จำแนกตามอายุ.....	84
16 ค่า เฉลี่ยของคะแนน เกียรติภูมิของอาชีพที่ให้แก่อชีพสูงสุด-ต่ำสุด จำแนกตามระดับการศึกษา.....	85

ตารางที่	หน้า	
17	ค่าเฉลี่ยของคะแนน เกียรติภูมิของอาชีพที่ให้แก่อาชีพสูงสุด-ต่ำสุด จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบ.....	86
18	การ เปรียบ เทียบคะแนนของสังคม เมืองของไทยกับของโทรแมนและ ค่า T-Test, S.D. ในกลุ่มอาชีพที่สอดคล้องกัน.....	100
19	การ เปรียบ เทียบคะแนน เกียรติภูมิของสังคมไทยกับมาตรฐานสากล ที่ไม่สอดคล้องกันและคะแนนสูงกว่ามาตรฐานสากล.....	105
20	การ เปรียบ เทียบคะแนน เกียรติภูมิของสังคมไทยกับมาตรฐานสากลในอาชีพ ที่ไม่สอดคล้องกัน และมีคะแนนต่ำกว่ามาตรฐานสากล.....	108
21	การ เปรียบ เทียบค่า เกียรติภูมิของสังคมไทยกับมาตรฐานสากล จำแนกตามการจัดชั้นชั้นทางอาชีพ.....	111
22	การ เปรียบ เทียบความสอดคล้องและแตกต่างของอาชีพ: จำแนกตามกลุ่มอาชีพ.....	119
23	การ เปรียบ เทียบค่าเฉลี่ยของ เขตเมืองของไทยกับมาตรฐานสากล จำแนกตามกลุ่มอาชีพ.....	124

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย